

MUSTAQILLIK YILLARIDA AXSIKENT TARIXIY MEROSINING TIKLANISHI VA RIVOJLANISHI

To‘raxonova Zebo

Namangan Davlat pedagogika insitituti talabasi

<https://orcid.org/0009-0001-9944-8141>

DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.21042212>

Annotatsiya: *Ushbu maqolada O‘zbekiston mustaqillikka erishganidan keyingi davrda qadimiy Axsikent tarixiy-madaniy merosining tiklanishi va rivojlanishi jarayonlari tahlil qilinadi. Xususan, mustaqillik yillarida Axsikent hududida olib borilgan arxeologik qazishmalar, yodgorlikni saqlash va restavratsiya ishlari, shuningdek, uni ilmiy va turistik markaz sifatida rivojlantirish bo‘yicha amalga oshirilgan chora-tadbirlar yoritiladi.²⁰ Maqolada Axsikentning O‘zbekiston tarixiy merosini tiklashdagi o‘rni hamda uning milliy identitetni shakllantirishdagi ahamiyati ilmiy asosda ko‘rib chiqiladi.*

Tadqiqot natijalariga ko‘ra, mustaqillik davrida Axsikent yodgorligini o‘rganish va saqlash ishlari yangi bosqichga ko‘tarilgan bo‘lib, bu jarayon xalqaro ilmiy hamkorlikni kengaytirish va madaniy turizmni rivojlantirishga xizmat qilmoqda²¹.

Abstract: *This article analyzes the restoration and development processes of the ancient historical and cultural heritage of Axsikent during the years of independence of Uzbekistan. In particular, the article highlights archaeological excavations carried out in the Axsikent area, restoration and conservation works of the site, as well as measures aimed at developing it as a scientific and tourist center. The study also examines the role of Axsikent in the restoration of Uzbekistan’s historical heritage and its importance in shaping national identity.*

²⁰ O‘zbekiston Respublikasi Madaniy meros agentligi ma’lumotlari, “Axsikent arxeologik yodgorligi bo‘yicha hisobotlar”, 2010–2023 yillar.

²¹ Shamsutdinov R., “O‘zbekiston tarixiy yodgorliklari va ularni saqlash muammolari”, Toshkent, 2018.

According to the research findings, during the independence period, the study and preservation of the Axsikent monument has reached a new stage, contributing to the expansion of international scientific cooperation and the development of cultural tourism.

Аннотация: В данной статье анализируются процессы восстановления и развития древнего историко-культурного наследия Аксикента в годы независимости Узбекистана. В частности, рассматриваются археологические раскопки, проведённые на территории Аксикента, работы по сохранению и реставрации памятника, а также меры по его развитию как научного и туристического центра. Также в статье исследуется роль Аксикента в восстановлении исторического наследия Узбекистана и его значение в формировании национальной идентичности.

Согласно результатам исследования, в период независимости изучение и сохранение памятника Аксикент вышло на новый уровень, что способствует расширению международного научного сотрудничества и развитию культурного туризма.

Kalit so‘zlar: Axsikent, mustaqillik yillari, madaniy meros, arxeologik qazishmalar, restavratsiya, tarixiy yodgorliklar, madaniy turizm, milliy identitet, O‘zbekiston tarixi.

Keywords: Axsikent, years of independence, cultural heritage, archaeological excavations, restoration, historical monuments, cultural tourism, national identity, history of Uzbekistan.

Ключевые слова: Аксикент, годы независимости, культурное наследие, археологические раскопки, реставрация, исторические памятники, культурный туризм, национальная идентичность, история Узбекистана.

Kirish: O‘zbekiston mustaqillikka erishgach, mamlakat hududidagi boy tarixiy va madaniy merosni o‘rganish, tiklash hamda kelajak avlodga yetkazish

davlat siyosatining muhim yo‘nalishlaridan biriga aylandi. Shu jarayonda qadimiy shahar va yodgorliklarni ilmiy asosda tadqiq etishga alohida e’tibor qaratildi. Ana shunday tarixiy maskanlardan biri Axsikent bo‘lib, u Farg‘ona vodiysining eng qadimiy va strategik ahamiyatga ega shaharlaridan biri hisoblanadi.²²

Axsikentning tarixi qadim davrlarga borib taqaladi va u o‘rta asrlarda yirik savdo, hunarmandchilik hamda madaniyat markazi sifatida rivojlangan. Mustaqillik yillarida ushbu yodgorlikni chuqur o‘rganish maqsadida keng ko‘lamli arxeologik qazishmalar olib borildi va uning tarixiy qatlamlari ilmiy jihatdan ochib berildi. Bu jarayon nafaqat O‘zbekiston tarixshunosligini boyitdi, balki Markaziy Osiyo sivilizatsiyasi tarixini o‘rganishda ham muhim ahamiyat kasb etdi.²³

Bundan tashqari, Axsikentni tiklash, saqlash va uni xalqaro turizm markaziga aylantirish borasida amalga oshirilgan ishlar uning ahamiyatini yanada oshirdi.²⁴

Bugungi kunda u nafaqat tarixiy yodgorlik sifatida, balki ilmiy-tadqiqot va madaniy turizm markazi sifatida ham rivojlanib bormoqda.

Xulosa: Xulosa qilib aytganda, mustaqillik yillarida O‘zbekistonda tarixiy-madaniy merosni asrash va tiklashga qaratilgan islohotlar natijasida Axsikent yodgorligi ham chuqur ilmiy o‘rganish va qayta tiklash bosqichiga o‘tdi. Bu jarayon orqali Axsikentning qadimiy shahar sifatidagi tarixiy ahamiyati yanada yaqqol namoyon bo‘ldi.

Olib borilgan arxeologik tadqiqotlar va restavratsiya ishlari natijasida yodgorlikning tarixiy qatlamlari ochib berildi hamda uning ilmiy qiymati oshdi. Shu bilan birga, Axsikentni turizm va ilmiy tadqiqot markaziga aylantirish bo‘yicha amalga oshirilgan ishlar uning xalqaro miqyosdagi ahamiyatini ham kuchaytirdi.

²² O‘zbekiston Respublikasi Madaniy meros agentligi, “Axsikent arxeologik yodgorligi bo‘yicha ilmiy hisobotlar”, 2015–2024 yillar.

²³ Karimov A., *O‘zbekiston tarixiy shaharlarining o‘rganilishi*, Toshkent, 2019.

²⁴ Shamsutdinov R., *O‘zbekiston tarixiy yodgorliklari va ularni saqlash muammolari*, Toshkent, 2018.

Umuman olganda, Axsikentni o‘rganish va tiklash ishlari O‘zbekistonning boy tarixiy merosini saqlash, milliy o‘zlikni anglashni mustahkamlash hamda yosh avlodni vatanparvarlik ruhida tarbiyalashda muhim o‘rin tutadi. Shu sababli ushbu yo‘nalishdagi ishlarni davom ettirish kelajakda ham dolzarb bo‘lib qoladi.

Foydalangan adabiyotlar:

1. O‘zbekiston Respublikasi Madaniy meros agentligi ma’lumotlari, “Axsikent arxeologik yodgorligi bo‘yicha hisobotlar”, 2010–2023 yillar.
2. Shamsutdinov R., “O‘zbekiston tarixiy yodgorliklari va ularni saqlash muammolari”, Toshkent, 2018.
3. O‘zbekiston Respublikasi Madaniy meros agentligi, “Axsikent arxeologik yodgorligi bo‘yicha ilmiy hisobotlar”, 2015–2024 yillar.
4. Karimov A., *O‘zbekiston tarixiy shaharlarining o‘rganilishi*, Toshkent, 2019.
5. Shamsutdinov R., *O‘zbekiston tarixiy yodgorliklari va ularni saqlash muammolari*, Toshkent, 2018.